
НАСТАВА И УЧЕЊЕ

– циљеви, стандарди, исходи –

Издавач

УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ У УЖИЦУ

За издавача

Др Радмила Николић

Главни и одговорни уредник

Др Снежана Маринковић

Програмски уредници

Др Радмила Николић, др Миленко Кундачина, др Видан Николић

Програмски одбор

Dr Robert Bońkowski (Пољска), др Драго Бранковић (Република Српска), др Љупчо Кеверески (Македонија), др Снежана Маринковић (Србија), др Милан Матијевић (Хрватска), др Радмила Николић (Србија), dr Eva Szórádová (Словачка), dr Vida Medved Udovič (Словенија), dr Mara Cotič (Словенија), др Крстивоје Шпијуновић (Србија)

Рецензенти

Dr Jana Duchovičová (Словачка), др Љупчо Кеверески (Македонија), dr Dana Malá (Словачка), dr Mara Cotič (Словенија), др Лидија Златић, др Драгољуб Зорић, др Миленко Кундачина, др Новак Лакета, др Снежана Маринковић, др Оливера Марковић, др Миомир Милинковић, др Видан Николић, др Радмила Николић, др Милован Стаматовић, др Крстивоје Шпијуновић (Србија)

Организациони одбор

Др Радмила Николић, dr Eva Szórádová (Словачка), dr Mara Cotič (Словенија), др Снежана Маринковић, др Крстивоје Шпијуновић, др Видан Николић, др Бранко Поповић (Србија)

Организатори

Универзитет у Крагујевцу, Учитељски факултет у Ужицу (Србија)
Universitet „Konstantin Filozof“, Pedagoški fakultet, Nitra (Словачка)
Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta v Kopre (Словенија)

Лектори

Др Милка Николић
Мр Љиљана Костић

Преводиоци

Мр Гордана Љубичић (енглески језик)
Мр Светлана Терзић (руски језик)

Техничко уређење

Рачунарски центар Учитељског факултета

Штампа

Штампарија „Братис“ – Ужице

Тираж

200 примерака

Ужице, 2012.

ISBN: 978-86-6191-008-1

Штампање ове монографије помогло је Министарство просвете и науке
Републике Србије.

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ У УЖИЦУ

НАСТАВА И УЧЕЊЕ

– циљеви, стандарди, исходи –

Ужице
2012

Prof. dr Snežana Marinković

Univerzitet u Kragujevcu Učiteljski fakultet u Užicu

Doc. dr Milomir Erić

Univerzitet u Kragujevcu, Učiteljski fakultet u Užicu

Doc. dr Olivera Marković

Univerzitet u Kragujevcu, Učiteljski fakultet u Užicu

POJMOVI ŽIVE PRIRODE U UDŽBENICIMA PRIRODA I DRUŠTVO*

Apstrakt: Školski udžbenik je jedno od sredstava za postizanje vaspitnih i obrazovnih ciljeva škole. Važan zadatak škole i udžbenika jeste da učenici ovladaju relevantnim pojmovima iz odabranih predmetnih oblasti. Ovaj rad se bavi analizom pojmova žive prirode u udžbenicima *Svet oko nas* i *Priroda i društvo* u mlađim razredima osnovne škole. Istraživanje odgovara na sledeća pitanja: Kako su u udžbenicima prezentovani određeni pojmovi? Ima li razvoja pojmova kroz razrede? Da li ima povezivanja s prethodno rečenim, upućivanja na buduća pominjanja?

Кljučне речи: *pojmovi, udžbenici, metode učenja.*

1. PRISTUP PROBLEMU ISTRAŽIVANJA

Razvijanje sistema relevantnih pojmova u okviru svakog od školskih predmeta osnovni je cilj školovanja na svim nivoima. Međutim, situacija u kojoj se nalazi dete, pri polasku u školu, daleko je od ovako proklamovanog cilja. Učenik, na početku svog školovanja, najčešće raspolaže sa određenim fondom, uslovno rečeno, *pojmovima*, ili kako ih Vigotski naziva – *spontanih pojmova*, koji su nastali kao rezultat življenja i nesistematskog učenja u ambijentu i kontekstu drugačijem od školskog. Naravno, ovako izgrađeni *spontani pojmovi* ne ispunjavaju neophodne uslove da bismo ih zaista nazvali pojmovima i skoro po pravilu su neprecizni i međusobno nepovezani.

Ako to imamo na umu, onda se značaj škole, kao privilegovane institucije u kojoj deca imaju priliku da izgrađuju i usvajaju čitave sisteme pojmovnih znanja, sam po sebi nameće. Škola omogućava deci da početna, često veoma konfuzna naslućivanja o prirodi i suštini fenomena koji ih okružuju, postepeno učine preciznijim i egzaktnijim

* Rad je nastao u okviru projekta „Nastava i učenje – problemi, ciljevi, perspektive“, br. 179026 koji finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (2011–2014).

